

text k překladu - Filosofie

The most widely accepted and sharpest notion of God that we have can be expressed like this: God is an absolutely perfect being; but though this is widely accepted, its consequences haven't been well enough thought out. As a start on exploring them, let us note that there are various completely different ways of being perfect, and that God has them all, each in the highest degree. We also need to understand what a perfection is. Here is one pretty good indicator: a property is not a perfection unless there is a highest degree of it; so number and shape are not perfections, because there cannot possibly be a largest number or a largest thing of a given shape—that is, a largest triangle, or square, or the like. But there is nothing impossible about the greatest knowledge or about omnipotence. So power and knowledge are perfections, and God has them in unlimited form. It follows that the actions of God, who is supremely—indeed infinitely—wise, are completely perfect. This is not just metaphysical perfection, but also the moral kind. His moral perfection, so far as it concerns us, amounts to this: the more we come to know and understand God's works, the more inclined we shall be to find them excellent, and to give us everything we could have wished.

Der gebräuchlichste und bezeichnendste Begriff, den wir von Gott haben, wird zwar in den Worten, daß Gott ein absolut vollkommenes Wesen ist, recht gut ausgedrückt; doch beachtet man das, was daraus folgt, nicht mit der nötigen Sorgfalt. Um hier tiefer einzudringen, ist es an der Zeit, darauf aufmerksam zu werden, daß es in der Natur mehrere völlig verschiedenartige Vollkommenheiten gibt, daß Gott sie allesamt besitzt und daß ihm jede im allerhöchsten Grade zukommt. Überdies muß man wissen, was Vollkommenheit eigentlich ist; dafür gibt es ein ziemlich sicheres Merkmal: solche Wesensformen bzw. Naturen, die keines höchsten Grades fähig sind – wie z. B. das Wesen der Zahl oder der Gestalt – sind keine Vollkommenheiten. Denn die größte aller Zahlen (oder die Zahl aller Zahlen) enthält, ebenso wie die größte aller Figuren, einen Widerspruch; das größte Wissen aber und die Allmacht enthalten nichts Unmögliches. Folglich sind Macht und Wissen Vollkommenheiten und haben, sofern sie Gott zukommen, keine Grenzen. Daraus wiederum folgt, daß Gott, der im Besitze der höchsten und grenzenlosen Weisheit ist, in der vollkommensten Weise handelt, nicht nur im metaphysischen, sondern auch im moralischen Sinne, und das kann man, auf uns bezogen, auch so ausdrücken, daß man mit zunehmender Aufklärung und Einsicht in die Werke Gottes immer geneigter sein wird, sie vortrefflich und allem überhaupt Wünschbaren völlig gemäß zu finden.

La notion de Dieu la plus reçue et la plus significative que nous ayons, est assez bien exprimée en ces termes que Dieu est un être absolument parfait, mais on n'en considère pas assez les suites ; et pour y entrer plus avant, il est à propos de remarquer qu'il y a dans la nature plusieurs perfections toutes différentes, que Dieu les possède toutes ensemble, et que chacune lui appartient au plus souverain degré. Il faut connaître aussi ce que c'est que perfection, dont voici une marque assez sûre, savoir que les formes ou natures qui ne sont pas susceptibles du dernier degré, ne sont pas des perfections, comme par exemple la nature du nombre ou de la figure. Car le nombre le plus grand de tous (ou bien le nombre de tous les nombres), aussi bien que la plus grande de toutes les figures, impliquent contradiction, mais la plus grande science et la toute-puissance n'enferment point d'impossibilité. Par conséquent la puissance et la science sont des perfections, et, en tant qu'elles appartiennent à Dieu, elles n'ont point de bornes. D'où il s'ensuit que Dieu possédant la sagesse suprême et infinie agit de la manière la plus parfaite, non seulement au sens métaphysique, mais encore moralement parlant, et qu'on peut exprimer ainsi à notre égard que plus on sera éclairé et informé des ouvrages de Dieu, plus on sera disposé à les trouver excellents et entièrement satisfaisant à tout ce qu'on aurait pu souhaiter.

text k interpretaci - Filosofie

Ve vztahu k politice není svoboda fenoménem vůle. Nemáme zde co dělat se svobodou volby, která soudí a rozhoduje mezi dvěma danými věcmi, dobrou a zlou; taková volba je předem určena motivem, jemuž stačí ukázat se jen v náznaku, aby začal působit. „Nu, nemohu být milencem a tím / si zpříjemnit tu dobu sladkých slov, / a tak se stanu lotrem, jemuž se / nicotné radosti té doby hnusí.“ Běží spíše, abychom zůstali u Shakespeara, o svobodu Brutovu: „Tak to bude, anebo padneme!“ V tomto druhém případě jde o svobodu k uskutečnění něčeho, co dosud neexistovalo, tj. nebylo dáno dokonce ani jako předmět vědění či imaginace, a co tedy přesně řečeno ani nemohlo být známo. Aby jednání bylo svobodné, nesmí záviset na jedné straně na motivu, na straně druhé na zamýšleném cíli, jako účinku, který lze předpovědět. To však neznamená, že by motivy a cíle nebyly důležitými činiteli každého jednotlivého činu; patří však k jeho determinujícím faktorům a jednání je svobodné, pokud je s to je překročit. Cíl je to, co jednání řídí a určuje. Jeho žádoucnost však ještě dříve musel uchopit rozum, než jeho uskutečnění začala chtít vůle: uchopit a zároveň tím vůli vyzvat, protože jediné ona je s to diktovat jednání. Cíl jednání se mění a závisí na proměnlivých okolnostech světa; rozpoznat tyto okolnosti není věcí svobody, nýbrž správného či špatného úsudku. Vůle, viděná jako určitá oddělená lidská schopnost, následuje až za úsudkem, tj. za rozpoznáním správného cíle, a až poté je díky ní čin proveden. Moc velet, diktovat jednání není věcí svobody, nýbrž otázkou síly či slabosti.

Pokud je jednání svobodné, nepodléhá ani řízení intelektu ani příkazu vůle – i když je obojího zapotřebí k uskutečnění jednotlivého cíle – , pramení z něčeho zcela odlišného, co budu nazývat principem. Principy neúčinkují zevnitř já jako motivy – „moje vlastní neuměřenost“ nebo naopak „vyváženost“ – , inspirují jakoby zvnějšku. K postižení jednotlivých cílů jsou současně příliš obecné, když se však již jednání rozeběhlo, lze posuzovat ve světle jeho principu každý partikulární záměr. Na rozdíl od rozumového úsudku, který jednání předchází, i příkazu vůle, který je vyvolává, se totiž inspirující princip zjevuje až v samotném prováděném činu. Zatímco během činu, který uskutečňují společně, ztrácejí důvody úsudku svoji platnost a síla příkazující vůle se vyčerpává, princip, který jej inspiroval, na síle a platnosti jeho dokonáním neztrácí. Na rozdíl od cíle lze

princip jednání znovu a znovu opakovat, jako princip je nevyčerpatelný; na rozdíl od motivu je jeho hodnota univerzální a neváže se k nějaké jednotlivé osobě či skupině lidí. Principy se však vyjevují pouze jednáním, ve světě jsou patrné pouze po dobu, kdy jednání trvá, ani o chvíli déle. Mezi takové principy patří čest, sláva, láska, rovnost, tedy to, co Montesquieu nazýval ctností, znamenitostí či výborností, avšak také strach, nedůvěra, nenávisť. Kdykoli se tyto principy zpřítomňují, objevuje se ve světě svoboda, nebo její protiklad; jako manifestace principu spadá vyjevení svobody vjedno s konáním nějakého činu. Lidé *jsou* svobodni – na rozdíl od pouhé dispozice ke svobodě – pokud jednají; předtím ani potom svobodni nejsou. Neboť *být* svobodni a jednat je totéž.

Svobodu jako samu esenci jednání nejlépe zobrazuje Machiavel-liho pojem *virtù*, zdatnosti, s níž člověk odpovídá příležitostem, které před ním otevírá svět v podobě *fortuny*. Smyslu *virtù* se nejvíce přibližuje „virtuozita“, zdatnost, kterou přičítáme uměním interpretačním (na rozdíl od umění kreativních, která něco zhotovují). Cílem takových umění není konečný produkt, který přetrvá a je na tvorbě nezávislý, ale sama interpretace.

Protože každé jednání obsahuje prvek virtuozity a také proto, že virtuozita je zdatnost, kterou přisuzujeme interpretačním uměním, byla často politika definována jako určitý druh umění. To však je spíše metafora než definice a pochopili bychom ji naprosto falešně, kdybychom upadli v obecný omyl a považovali stát či vládu za umělecký výtvor, za určitý druh kolektivního uměleckého díla. Máme-li na mysli umění, v němž vzniká něco hmatatelného, které zvětšuje lidskou myšlenku do té míry, že jím zhotovená věc nabývá vlastní samostatné existence, je politika pravým opakem umění. (Neznamená to mimochodem, že by měla být vědou.) Trvání politických institucí bez ohledu na to, zda jsou koncipovány dobře či špatně, závisí na jednajících lidech; uchovávat je lze stejnými prostředky, které je ustavily. Nezávislou existencí se vyznačuje umělecké dílo, které bylo zhotoveno. Naproti tomu stát jako výsledek jednání je zcela závislý na dalších činech, které udržují kontinuitu jeho existence.